

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра загальної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи
Л.І. Фалько
2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

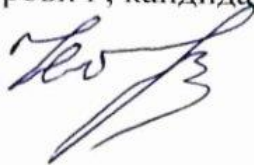
Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Спеціалізація: медсестринство

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 223 «Медсестринство».

Розробник: Кондрашов Віктор Федорович, кандидат історичних наук, доцент кафедри загальної підготовки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної підготовки

Протокол від " 28 " 08 2019 року № 1

Завідувач кафедри загальної підготовки (Кіктенко А.І.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
	Спеціальність (професійне спрямування): 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
—		1-й	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання-захист реферату		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 самостійної роботи студента - 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		28 год.	
		Семінарські	
		26 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 120 год.: 54 год. - аудиторні заняття, 66 год. - самостійна робота (45 % до 55 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні історичної свідомості молоді, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, усвідомлення нею нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, традиціями і досвідом різних поколінь українців, вихованням громадського патріотизму, відповідальності за долю своєї Батьківщини, **спонукання до активної праці в розбудові і зміцненні держави Україна.**

Предметом вивчення вузівського курсу “Історія України” є процес формування та розвитку українського народу, його діяльності в усіх сферах суспільного життя з давніх часів до сьогодення.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб допомогти студентам зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого, оволодіти основами методики історичного дослідження, зокрема ретроспективного, порівняльного, діалектичного методу, історичної хронології.

- виробити навички роботи з історичними першоджерелами, навчальною літературою.
- навчити студентів методиці самостійної роботи при підготовці до занять та підсумкового контролю знань.
- зацікавити вітчизняною історією, практикуючи відведення історичних музеїв, історико-культурних пам'яток, інформуючи про найактуальніші проблеми сучасної історії та політики.

Історія України вчить молоду людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного

досвіду та засвоювати його уроки, формувати цій основі власні переконання, громадянську позицію, здобувати навички і вміння, необхідні для практичної діяльності.

У результаті вивчення й засвоєння основних положень дисципліни “Історія України” студент повинен:

Знати:

- сутність основних проблем історії України, головні джерела вивчення вітчизняної історії;
- основні проблеми етногенезу української нації;
- основні періоди історичного розвитку української нації;
- суспільно-політичні та економічні процеси історичного розвитку українського народу;
- головні події, що вплинули на хід історії України;
- діяльність визначних історичних осіб та основних політичних партій;

Уміти:

- працювати з першоджерелами, науковою та методичною літературою;

- аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;
- користуватися різноманітними методами дослідження історичного процесу
- аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою історичної істини;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки;

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Давня історія України.

Тема 1. Вступ до історії України. Давня історія України.

Періодизація, історіографія та джерела історії України. Розселення первісних людей на території України. Розселення первісних людей на території України. Їх заняття і побут. Трипільська культура. Кіммерійці, скифи, сармати. Грецькі колонії Північного Причорномор'я. Походження і розселення східних слов'ян. Тема 2 Київська Русь. Утворення Київської Русі.

Правління Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Територіальне зростання Київської Русі за правління Володимира Святославовича. Внутрішня і зовнішня політика Ярослава Мудрого. Київська держава за Ярославовичів. Володимир Мономах і Мстислав Володимирович. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.

Тема 3. Розпад Київської Русі. Галицько-Волинська держава.

Причини політичної роздробленості Київської Русі. Політичний і соціально-економічний розвиток князівств на території сучасної України. Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького. Втручання хана Батия на землі Південно-західної Русі. Наступники Данила Романовича. Історичне значення Галицько-Волинської держави.

Кредит 2. Середньовічна історія України.

Входження Волині, Чернигово - Сіверщини, Поділля, Київщини, Переяславщини до складу Великого князівства Литовського. Захоплення Польщею Галичини та Молдавією Буковини. Закарпаття в складі Угорщини. Спроби встановлення Кримським ханством контролю над українськими землями. Соціальний устрій та господарське життя в Україні (друга половина XVI ст.). Люблінська унія 1566 р. Українські землі під владою Речі Посполитої. Брестська церковна унія 1596 р. Виникнення українського козацтва. Запорожська Січ. Військові походи козаків. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI-30-х р.р. XVII ст.

Тема 5. Українська національна революція середини XVII ст. Руїна.

Причини, характер, рушійні сили української національної революції. Початок національно-визвольної боротьби українського народу під проводом Богдана Хмельницького, її основні етапи.

Утворення української козацької держави, її внутрішня і зовнішня політика.

Переяславська рада. Березневі статті 1654 р. Становище в Україні після смерті Богдана Хмельницького.

Боротьба за возз'єднання української держави в 60-х-80-х р.р. XVII ст.

Кредит 3. Нова історія України.

Тема 6 . Наступ російського царизму на українську державність у XVIII ст.

Гетьманування Івана Мазепи. Україна і Північна війна. Антиукраїнська політика російського царизму.

Гетьман Іван Скоропадський. Перша малоросійська колегія. Пилип Орлик та його Конституція. Спроба відновлення автономних прав України за гетьманування Данила Апостола.

Гетьман Кирило Розумовський. Остаточна ліквідація царизмом автономії України. Народні рухи в Україні. Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я, Правобережної України до Росії. Західноукраїнські землі під владою Австрії.

Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій (XIX - початок XX ст.).

Політичне і соціально-економічне становище українських земель у складі Російської імперії в першій половині XIX ст..Суспільно - політичний рух. Декабристи. Діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Політичне та соціально-економічне становище західноукраїнських земель.

Діяльність "Руської трійці". Революція 1848-1849 р.р. на західноукраїнських землях.

Реформи 60-х-70-х р.р. XIX ст. на Наддніпрянській Україні. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії (60-90-ті р.р. XIX ст.).

Громадівський рух. Діяльність Братства тарасівців.

Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX- на початку XX ст. Суспільно- політичний рух.

Особливості соціально - економічного розвитку Наддніпрянської України на початку XX ст. Виникнення політичних партій, їх програми і тактика. Україна в революції 1905- 1907 р.р. Українські землі в Першій Світовій війні.

Кредит 4. Новітня історія.

Тема 8. Українська революція 1917-1921 р.р.

Утворення Центральної Ради та її діяльність. Боротьба за владу в Україні у жовтні -грудні 1917 р. Проголошення УРСР. Перша війна радянської Росії проти УРСР.

XIV універсал Центральної Ради. Гетьманат Павла Скоропадського. Внутрішня і зовнішня політика Директорії. Проголошення ЗУНР. Злука УНР і ЗУНР.

Встановлення радянської влади в Україні. Соціально - економічна політика УСРР.

Тема 9. Україна в міжвоєнний період (20-30-ті р.р. XX ст.)

Політичне і соціально-економічне становище. Україна на початку 20-х р.р.

Перехід до нової економічної політики. Утворення СРСР і обмеження суверенітету УСРР. Індустріалізація в Україні. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 р.р. Політичні репресії в Україні. Політичне і соціально-економічне становище західноукраїнських земель.

Тема 10. Друга світова війна та Україна.

Початок другої світової війни. Вхідження західноукраїнських земель до складу

СРСР. Початок радянсько німецької війни. Оборонні бої на території України. Спроба проголошення у Львові Української самостійної держави. Нацистський окупаційний режим в Україні. Боротьба радянських партизан та підпільників. Створення та діяльність УПА. Вигнання нацистських окупантів з території України. Наслідки війни для України.

Тема 11. Соціально-економічні та політичні процеси в Україні (друга половина 40-х-80-ті р.р. XX ст.).

Відбудова народного господарства УРСР. Голод 1946-1947 р.р. Завершення радянзації західноукраїнських земель. Україна в умовах десталінізації. Соціально - економічний розвиток України в 60-х-80-х р.р. Наростання кризових явищ. Суспільно-політичне життя. Рух дисидентів. Україна в період перебудови.

Тема 12. Україна незалежна.

Проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року. Проблеми становлення ринкової економіки в Україні. Прийняття Конституції 1996 р. Ускладнення соціальних проблем та загроза консолідації українського суспільства. Помаранчева революція 2004 р. Революція гідності в Україні. Анексія Російською Федерацією Криму. Російсько-українська війна. Політичне життя в Україні на сучасному етапі. Міжнародне становище України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	денна форма				
	Кількість годин				
	Всього	У тому числі			
		лекції	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Кредит 1. Давня історія України					
Тема 1. Вступ до історії України. Давня історія України.	10	2	2	-	6
Тема 2. Київська Русь. Утворення Київської Русі	10	2	2	-	6
Тема 3. Розпад Київської Русі. Галицько-Волинська держава	10	2	2	-	6
Разом за кредитом 1	30	6	6	-	18
Кредит 2. Середньовічна історія України					
Тема 4. Українські землі в складі Литви, Польщі та інших держав.	10	2	2	-	6
Тема 5. Українська національна революція Середини XVII ст. Руїна.	20	4	4	-	12
Разом за кредитом 2	30	6	6	-	18

Кредит 3. Нова історія України					
Тема 6. Наступ російського царизму на українську державність у XVIII ст.	10	2	2	—	6
Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперії (XIX-початок XX ст.)	20	4	4	—	12
Разом за кредитом 3	30	6	6	—	18
Кредит 4. Новітня історія					
Тема 8. Українська революція 1917-1921 р.р.	6	2	2	—	2
Тема 9. Україна в міжвоєнний період (20-30-ті р.р. XX ст.)	6	2	2	—	2
Тема 10. Друга світова війна та Україна	6	2	2	—	2
Тема 11. Соціально-економічні та політичні процеси в Україні (друга половина 40-х-80-ті р.р. XX ст.)	6	2	—	—	4
Тема 12. Україна незалежна	6	2	2	—	2
Разом за кредитом 4	30	10	8	—	12
Усього годин	120	28	26	—	66

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ до історії України. Давня історія України. Періодизація, історіографія та джерела історії України. Первісне суспільство на території України. Перші державні утворення. Східні слов'яни в давнину.	2
2.	Тема 2. Київська Русь. Утворення Київської Русі. Піднесення і розквіт Київської Русі. Політичний устрій та соціально - економічний розвиток Київської держави. Історичне значення Київської Русі.	2
3.	Тема 3. Розклад Київської Русі. Галицько-Волинська держава. Причини політичної роздробленості Київської Русі. Політичний і соціально-економічний розвиток князівств на території сучасної України. Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького. Історичне значення Галицько-Волинської держави.	2
4.	Тема 4. Українські землі в складі Литви, Польщі та інших держав. Політичне становище українських земель. Соціальний устрій та господарське життя в Україні. Люблінська та Брестська церковна унії. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Селянсько-козацькі повстання кінця ХУІ-30-х р.р.- ХVІІ ст.	2
5.	Тема 5. Українська національна революція середини ХVІІ ст. Причини, характер, руйнівні сили революції. Початок національно-визвольної війни українського народу. Перші перемоги повсталих. Воєнні дії в Україні в 1649-1653 р.р. Переяславська рада. Березневі статті 1654р.Руїна.	4

6.	Тема 6. Наступ російського царизму на українську державність у XVII ст. Гетьманування Івана 2 Мазепи. Україна і Північна війна. Антиукраїнська політика російського царизму. Спроба відновлення автономних прав України за гетьманування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація царизмом автономії України.	2
----	---	---

	Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я, Правобережної України до Росії. Західноукраїнські землі в складі Австрії.	
--	--	--

7.	Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій (XIX - початок XX ст.). Політичне становище українських земель в I половині XIX ст. Суспільно-політичний рух на українських землях в I половині XIX ст. Соціально-економічний розвиток українських земель в II половині XIX- на початку XX ст. Український національний рух в II половині XIX- на початку XX ст. Створення і діяльність політичних партій в Україні.	4
8.	Тема 8. Українська революція 1917-1921 р.р. Утворення і діяльність Центральної Ради. Українська держава Павла Скоропадського. Внутрішня і зовнішня політика Директорії. Утворення і діяльність ЗУНР. Соціально-економічна політика радянської влади в Україні.	2
9.	Тема 9. Україна в міжвоєнний період (20-30-ті р.р. XX ст.) Політичне і соціально-економічне становище України на початку 20-х р.р. Перехід до нової економічної політики. Індустріалізація в Україні. Колективізація сільського господарства України. Голодомор 1932-1933 р.р. Політичне і соціально-економічне становище західноукраїнських земель.	2

10.	Тема 10. Друга світова війна та Україна. Початок другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР. Напад нацистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України ... Нацистський окупаційний режим в Україні. Боротьба радянських партизан та підпільників. Створення та діяльність УПА. Вигнання нацистських окупантів з території України. Наслідки війни для України.	2
11	Тема 11. Україна незалежна. Проголошення незалежності України. Проблеми становлення ринкової економіки в Україні. Ускладнення соціальних проблем в Україні. Помаранчева революція 2004 р. Революція гідності. Анексія Російською Федерацією Криму. Російсько-українська війна. Політичне життя в Україні на сучасному етапі.	2
	Всього	26

6. Самостійне навчально-дослідне завдання

Підготувати реферати з наступних питань:

1. Місто-держава Ольвія.
2. Князь Володимир Святославович.
3. Князювання Ярослава Мудрого.
4. Князь Данило Галицький.
5. Засновник Запорозької Січі Дмитро Вишневецький.
6. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.
7. Українська козацька держава середини XVII ст.: соціальна структура, політико-адміністративний устрій та економічна політика.
8. Гетьман Іван Мазепа.
9. Пилип Орлик та його “Конституція”.
10. Українсько-російські відносини середини ХУІІ-ХУТТТ ст. від обмеження державного суверенітету до української автономії.
11. Українське національне відродження наприкінці ХVІІІ- в першій половині ХІХ ст.
12. Виникнення політичних партій в Україні на початку ХХ ст..
13. М.С. Грушевський - видатний український історик, політичний діяч.
14. Бій під Крутами.
15. Політика українізації та її наслідки.
16. Голодомор 1932-1933 р.р. в Україні.
17. Політичні репресії в Україні.
18. Створення та діяльність УПА.
19. Дисидентський рух в Україні (60-80-ті р.р. ХХ ст.)
20. Проголошення України незалежною державою.
21. Революція гідності.
22. Анексія Росією Криму. Російсько-українська війна.

7. Методи навчання

Лекції із використанням відео матеріалів, логічних методів, робота з науковою літературою.

Словесні, практичні, метод проблемного навчання.

8. Методи контролю

Поточний контроль - відповіді та доповнення на семінарських заняттях, написання рефератів, самостійна робота; проміжний контроль - написання контрольних робіт; підсумковий контроль - іспит.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять та самостійної роботи впродовж семестру, наведений в таблиці 1.

Під час заліку застосовується наступна шкала оцінювання :

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	O	задовільно	
60-63	E		
35-59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ІО. Питання до іспиту

1. Предмет історія України та її джерела.
2. Первісне суспільство на території України.
3. Ісімтерійці на території Північного Причорномор'я.
4. Розселення та суспільна організація скіфів.
5. Сармати на території України.
6. Грецькі міста - держави Північного Причорномор'я.
7. Східні слов'яни в давнину.
8. Утворення Київської Русі.
9. Київська Русь наприкінці X - у першій половині XI ст.
10. Політичне становище Київської Русі у другій половині XI – першій половині XII ст.
11. Політична роздробленість Київської Русі.
12. Утворення Галицько-Волинської держави.
13. Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Галицького.
14. Політичне становище українських земель у другій половині XIV – першій половині XVI ст.
15. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ.
16. Люблінська унія та її наслідки для українського народу. Брестська церковна унія.

17. Селянсько-козацькі повстання кінця XVI - 30-х рр. XVII ст..

18. Військові походи українських козаків на початку XVII ст. Гетьман Петро Сагайдачний.

19. Причини, характер, руйнівні сили української національної революції середини XVII ст.

20. Початок визвольної боротьби українського народу в 1648 р. Гетьман Богдан Хмельницький.

21. Розгортання національно-визвольної війни українського народу в 1649-1651 рр.

22. Воєнні дії в 1652-1653 рр. Переяславська рада. Березневі статті 1654 р.

23. Період Руїни.

24. Гетьманування Івана Мазепи.

25. Україна і Північна війна.

26. Конституція Пилипа Орлика.

27. Боротьба козацької старшини за відновлення державних прав України в першій половині XVIII ст.. Гетьман Кирило Розумовський.

28. Остаточна ліквідація царизмом автономії України.

29. Приєднання Північного Причорномор'я, Приазов'я, Правобережної України до Росії. Західноукраїнські землі в складі Австрії.

30. Політичне становище українських земель в першій половині XIX ст.

31. Сільське господарство українських земель в складі Російської імперії в першій половині XIX ст.

32. Суспільно-політичний рух на українських землях у складі Російської імперії в першій половині XIX ст.

33. Діяльність "Руської трійці".

34. Революція 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях.

35. Реформи 60-х-70-х рр. XIX ст. у Наддніпрянській Україні.

36. Сільське господарство українських земель у складі Російської імперії в 60-90-ті рр. XIX ст.

37. Промисловий розвиток українських земель у складі Російської імперії (60-90-ті рр. XIX ст.)

38. Міста розвитку торгівлі Наддніпрянської України в 60-90-ті рр. XIX ст.

39. Український національний рух в 60-90-ті рр. XIX ст.

40. Народники і Україна.

41. Діяльність братства тарасівців.

42. Соціально - економічний розвиток західноукраїнських земель в другій половині XIX ст.

43. Особливості промислового розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XIX ст.

44. Стан сільського господарства Наддніпрянської України на початку ХХ ст.
45. Створення та діяльність політичних партій у Наддніпрянській Україні на початку ХХ ст.
46. Революція 1905-1907 р.р. в Україні.
47. Столипінська аграрна політика в Україні.
48. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель на початку ХХ ст.
49. Перша світова війна і Україна.
50. Створення та діяльність Центральної Ради.
51. Перша війна радянської Росії проти УНР.
52. Українська держава Павла Скоропадського.
53. Внутрішня і зовнішня політика Директорії.
54. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях. Утворення ЗУНР.
55. Соціально-економічна політика радянської влади в Україні в 1920 р.
56. УСРР в роки нової економічної політики.
57. Сталінська індустріалізація в Україні.
58. Насильницька колективізація сільського господарства України
59. Голодомор 1932-1933 р.р. в Україні.
60. Суспільно-політичне життя в Україні (20-ті-30-ті р.р. ХХ ст.). Посилення репресій.
61. Соціально-економічне та політичне становище західноукраїнських земель в 20-ті-30-ті р.р. ХХ ст.
62. Початок другої світової війни. Вхід західноукраїнських земель до складу СРСР.
63. Радянізація західних областей України.
64. Початок радянсько-німецької війни. Оборонні бої на території України.
65. Нацистський окупаційний режим в Україні.
66. Створення УПА та її діяльність.
67. Корінний перелом у ході війни. Звільнення лівобережної України.
68. Завершення звільнення території України в 1944 р.
69. Суспільно-політичне життя УРСР у післявоєнний період.
70. Боротьба ОУН-УПА проти радянської влади в післявоєнний період.
71. Початок деєсталінізації. Внутрішньополітичний розвиток УРСР.
72. Зародження дисидентського руху в Україні.
73. Економічний розвиток УСРР (середина 1950-х-перша половина 1960-х р.р.)
74. Суспільно-політичне життя УРСР в 1965-1985 р.р.
75. Розвиток дисидентського руху в УРСР (1965-1985 р.р.)
76. Наростання кризових явищ в народному господарстві УРСР (1965-1985 р.р.)
77. Особливості суспільно політичного життя УРСР в період перебудови (1985-1991 р.р.)
78. Стан промисловості і сільського господарства УРСР в період перебудови (1985-1991 р.р.)
79. Проголошення незалежності України.
80. Державотворчі процеси в Україні (1991-1994 р.р.)

81. Проблеми становлення ринкової економіки в Україні (1991-1994 р.р.)
82. Політичне життя в Україні (1994-2004 р.р.)
83. Економічна криза в Україні та шляхи її подолання (1894-2004 р.р.)
84. Ускладнення соціальних проблем та загроза подальшій консолідації.
85. Помаранчева революція 2004 р. в Україні: причини, хід та наслідки.
86. Революція гідності в Україні.
87. Анексія Російською Федерацією Криму.
88. Російсько-українська війна.
89. Політичне життя в Україні на сучасному етапі.
90. Міжнародне становище України на сучасному етапі.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни.
2. Підручники та посібники, інтернет-ресурси.

12. Рекомендована література

1. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі – К.: Либідь, 1993-288 с.
2. Аркас М. Історія України-Русі- Одеса :Маяк, 1994 –392 с.
3. Бойко О.Д. 3. Бойко О.Д. Історія України-К.: Академія, 2006-688с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації ХІХ-ХХст.-К.: Генеза, 2000-360 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України-Репринт. Вид.-К Львів, 1990-524 с.
6. Довідник з історії України//За заг.ред. І.Підкови, Р.Шуста- К.: Генеза, 2001-1136 с.
7. Єфименко О.Я. Історія України та її народу – К.: Мистецтво, 1992-252с.
8. Іванченко Р. Історія без міфів – К.: Укр.письменник, 1996-335с.
9. Історія України. Підручник для студентів неісторичних спеціальностей віщих навчальних закладів.// За ред. М.І. Бушина, О.І. Гуржія – Черкаси: Укр.літопис, 2016-644 с.
10. Історія України // Кер.авт. кол.Ю.Зайцев. Вид.4-е – Львів: Світ, 2003-520 с.
11. Історія України // За ред. В.А.Качкана – 2-е вид.- К.: Медицина-2018-360 с.
12. Історія України. Навчально-методичний посібник для семінарських занять.// За ред. В.М. Литвина – К.: Знання, 2006-607 стр.
13. Історія України: Посібник// За ред. Т.Д.Теліка. Л.С.Тупчієнко – К.:Академія, 2002-480 с.
14. Історія українського козацтва. Нариси: у 2-х т.// Редкол.: В.А.Смолій (та інш.) К.: Києво-Могилянська академія. 2006-Т.1.- 800 с.; 2007- Т.2.- 724с.
15. Каденюк О. Історія України: Навчальний посібник – К.: Наш час. 2008- 432 с.
16. Касьянов Г. Україна 1991-2007. Нариси новітньої історії- К. Наш час, 2008-432с.
17. Король В. Історія України: Навч. Посібник // 2-е вид.доп.К.: Академія, 2008-496 с .
18. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України – К.: «Україна», 1993-374 с.

19. Крип'якевич І. Історія України.- Львів: Світ, 1993-519 с.
20. Мороз В. Україна у двадцятому столітті. Етап перший, 1900-1920р.р.- Львів: Ліґа-Прес, 2005-656 с.
21. Реєнт О.П. Усі гетьмани України: Легенди, міфи, біографії- Харків:Фомо,2007-415 с.
22. Світлична В. Історія України: Навч.посібник// 4-е вид- К.:Каравела,2008-400с.
23. Слюсаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української Ко5нституції- К.:Тов-то «Знання», 1993-191 с.
24. Субтельний О. Україна: Історія //3-е вид.- К.Либідь, 1993-717 с.
25. Таїрова-Яковлева Т. Гетьмани України. Історії про славу, трагедії та мужність. К.:Ісмо, 2015-424 с.
26. Україна крізь віки: В 15 т.- К.:Ін-т історій України НАН України-1998-1999
27. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків: В 3 т.- К.: Наукова думка 1990-1991.
28. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України // 2-е вид. – К. Критика, 2005-584 с.